

No, toż momy już drugi tydziń października, kiery downij mianowali winnik lebo pościyrnik. Som tyż ło październiku gryfne powiadaczki. Choby telkie:

Kiej na fajrant października gryfno pogoda, to we lutym jużaś mrozow przida.

Jaki październik telki marzec, doznał tego nijjedyn starzec.

Kiej październik depto po kraju cichnie wtynczos ptoctwo w gaju.

Nale, dzisioj kciolech ło czymsik blank inkszym berać. I zarozki rzykna, co jo tam nij jes srogi kibic ani szportowiec, chocia cosik tam poradza spomnieć ło telkich fusbalokach ze Chorzowa. No, toż jadymy terozki podle raji.

Wybrali my sie ze mojom Elzom już trzeci roz do Afryki. Bōła to Tunezja.

Wylandowali my we telkij dziydzinie Monastir (srogi ci tam bōł flugplac a przilecieli my telkim fligrym, kiery sie IŁ 62 mianowoł). Sztartli my ze Ostrawy (bo tam ci bōło bliżyj niżli na Okęcie, a można i lepszij szło sie dokulać niżli do Pyrzowic). Gryfno lato (ha, ha wrzysiyń), woda choby we badywannie, klara grzoła nikiej halbecka łod Pyjtra. No, samo uciecha. A jesce we barze nad samiuśkim morzym szło sie szluknońc „Dom Perignon” lebo „Pernod” ze zeltrym (a i szło szluknońc tyż glaska „Commandaria” ze Cyprusu). Wandrowali my po cołkim Sousse, kaj szło łobejrzyć telkie „rabyty” znacy twiyrdze, zomki kajsik ze łosmego-dziewiontygo wiyka. Nale, tam we tym Monastirze, we szynku, blank na łodwieczarz trefiyli my sie ze jednym istnym, kiery po poruch szlukach napocznoł ci do nos godać. Przodzij po miymiecku, niyskorzij po anglicku, a kiej my sie tak już na fest dogodali skany my tak na richtik som, napocznoł spominać ło mojim Chorzowie, i ło tym kiej jejigo łojciec bōł fusbalszpilerym we przedwojnyym AKS-ie. I tu sie napoczły spominki (i mocka szkockij whisky, telkigo Johny Walkera). Do dzisioj niy bocza (a można niy kca godać miana tego istnego) ło jakim fusbalarzu tyn chop godoł, tela co mie sie to terozki spomniało, kiej napoczli fajrować dziewiynćdziesiont piyńc lot, kiej tyn cołki AKS we naszym farze, we naszym Chorzowie drugim zbajstlowali.

Miolech już downo naszkryflać ło tym naszym downiyszym chorzowskim AKS-ie tela co mi niyftore festelnie we łebie nametlali. Bo kuknijcie ino: jedyn mondrok (moj kamrat Romek Liczba, i jedyn istny Michał Zichlarz) naszkryflali co tyn ferajn zbajstlowali 22 siyrpnia 1910 roka. Inkszy jużaś we naszym cajtongu, we „Chorzowianinie” tuplikowoł, iże to łod 22 października rachuje sie fongowanie tego szportklubu. A cołkie fajrowanie we Chorzowie skuli tego 95 gyburstaku bōło 16 i 17 wrzyśnia. I być tu chopie mondry. Nale, można to jakosik do kupy chnet poskłodom coby te, kiere mieli tyn cołki AKS we srogij zocy, byli radzi, iże sie jesce ło niym godo, i byda sie dzierzōł tego, co to bōło we siyrpiyniu. Jakosik mi to barzij sztimuje tyn siyrpiyń, bo we październiku drugda i chlapaki byli, i jakosik niy poradza sie wystawić, co tyn istny, tyn Austrijok ze Italiji, prziszoł sam zbajstlować jakisik szpil niy we lato. Nojprzodzij jesce telki jedyn wic: Dwa terożniysze policajty (niy metlać ze milicjantoma, bo te tyż niy byli mondroki) gawcom sie na telewizyjor i łogłondajom gryfny fusbalszpil. Jedyn

śnich podeptół drapko do hażlika i łoroz sucho a jejigo kamrat rycy na cołki karpyntel: gooooolll. Za kwilka juzaś rycy: gooooolll.

Tyn drugi wyfuknoł ze tego aptrytu, tyro do izby i pyto sie:

– A wto to szczeloł?

– Tego piyrszego tora puknoł jedyn nasz a tego drugi jakisik „replay”!!!

Ano, to ze tym cołkim AKS-ym boło podle raji tak:

Na plac kole naszym „Jozefki”, tak miyndzy sztrekom Karola Miarki, Pudlerską i Mariańską, prziszół boł jedyn chop poła Austrijok, poła Italijaniec, kiery miół richticzo kula do fusbalu. Richticzo bo skorzanno. Boło to 22 siyrpiynia 1910 roka (tego sie byda podwiyl co trzimoł). Jakisik tam szpil zbajstlowali a niyskorzij pedzieli sie byli coby gryfnie boło kiejby zbajstlować sam u nos we Chorzowie telki fusbalklub. Jak pedzieli, tak zrobili i we Königshütte, znacy we Królewskij Hucie zabindowali „Verein für Rasensporte” (Towarzystwo do Gier Sportowych na Trawie). Piyrszym prezesym, kapitanym, tryjnerym i jesce ku tymu dobrym fusbalokiyem boł tyn co ta kula boła jejigo, Kurt Pallavicini. Boło tam tych karlusow pora: Frankl, Klyta, Lerch, Pander, Rippel i ... pora inkszych. Wszyjskie łone we piyrszym roku granio zajnyi łostatni plac we lidze górnoślaskiej. Kiej ino wypraskła ta piyrso wojna światowo tyn fusbalklub ustoł fongować i dziepiyro we 1917 roku, kiej tyn Kurt prziszół ze wojny, sztartli łod nowa i we 1918 roku erbli majstra ze Górnego Ślaska. Zarozki tyż po wojnie i po tych wszyjskich srogich breweryjach, po tym kymfowaniu ło ta ci polskość Chorzowa we 1923 roku przemianowali tyn klub na Amatorski Klub Sportowy. Terozki napocznoł tyn fusbalklub dziepiyro na isto fongować a telkie fusbaloki jak Jerzy Wostal i nasz Leonard Piątek byli tyż ciyngiym we reprezyntacji Polski. We 1936 roku AKS przekludziół sie na nowy sztadijon, na Górze Wyzwolynio. We 1926 roku Królewsko Huta (Huta „Król”) dała plac pod tyn sztadijon i dwadziyscia tysiyncy ichniyjszych złociokow. Zbajstlowali tam szpilplac dlo fusbalu, maluški szportplac na inksze gracki i wila jesce inkszych. Styknie kiej rzykna, iże boł basing, jedyn i drugi, trybuny dlo kibicow. We drugigo października 1927 roku prezidynt, kiery boł ze Chorzowym skuplowany, Ignacy Mościcki ze festelnom paradom łotwar, łozewrzył tyn sztadion, kiery sie mianowoł Stadion Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Obronnego. Fusbalorze tyrali corozki barzij i we 1937 roku byli wicymistrzami naszymy ligi. Nale, krom fuzbalorzy już przed drugom wojnom we AKS-ie turnowali inksze szportowce, pływoki, lekkoatlety, tynis, kacali na kołach i inksze tam. Starziki boczoł jesce kiej na AKS-ie gzuli Janusz Kusociński ze Finym Paavo Nurmi a zigerym boł nasz Kusociński.

Niyskorzij to jesce przemianowali tyn klub na „Germania Königshütte” i po wojnie, kajsik we štyrdziestym łosmym na „Budowlani Chorzów”. Pora lot niyskorzij ślecieli ze piyrzymy ligi, a po szpilu 28 listopada 1954, kiery nasze chopcy przedrzistali ze ŁKS-ym Łódź, we nocy zgorała nojgyfniyjszo wtynczos trybuna. Bezmać rozhajcowali jom kibice skuli tego przegranego szpilu, nale ... można to ino bery? Jesce niyskorzij, bo we 58 roku klub przszrajbowali do Huty Kościuszko, nale już wtynczos nojwiyncej do godki mieli dziołchy i chopcy, kiere

grali we handbal, i ku tymu zapaśniki. Szłoby sam mocka jesce ło tym godać, nale styknie co rzykna, iże zarozki po drugij wojnie przikludziyli sie do AKS-u nazod telkie karlusy nikiej: Franciszek Toman, braciki Tile, Klain, Biniok, Sobek, Pośpiech, Setnik, Morgała, Faber i braciki Truchany. Jedyn ze bracikow Jorguś Til boł bali i tryjnerym naszymy jedynostki (ja grali jesce we jedynostuch) na tych mistrzostwach świata i niyskorzij we Monachium na Olimpiadzie (nale już we siódymkach). To tela ło handbalistach. Musza jesce spomnieć sam ło naszym nojspaśnijszym, nojsrgszym zapaśniku ło Zdzisławie Hyrze. Bez pora lot żodyn go niy poradziół we Polsce wyingować; zawdy we latach 61-66 ino Łon boł zigerym. Byli jesce i inksze, i to niy ino te, kierych Hyra tyż noiyskorzij tryjnowoł. Idzie spomnieć Ewalda Rudzkigo, Blachnika, Dybule, Żurawskigo. Terozki som jesce modzioki z kierych nojlepszyjszy jes Artur Kazimierczyk (we 2001 r majster Ogólnopolskij Olimpiady Młodzieży) i Dawid Piela, łonkiego roku drugi we Mistrzostwach Polski juniorów. >>>>

Trza sam jesce na łostatek spomnieć ło gryfnych dziółchach, ło handbalistkach ze AKS-u. Te mieli cheba nojwiyncyj do godanio, te byli nojlepszyjsze. Pora razy erbły, wyingowały Puchar Polski, Mistrzostwo Polski. Juzaś kajsik tak łod lot szejśćdziesiontych grali już we siedmiorka i wtynczos tyż fasnyli nojwiyncyj tych tytulkow. Szłoby sam mocka łozprawiać, nale niy czas to i plac na to.

Najlepszyjsze zawdy byli „derby” kiej „koniczynki” – jak jejich kibice mianowali – grali ze dziółchami Ruchu Chorzów. I niyroz jim festelnie naklupały. We latach łozimdziesiontych turnowoł te dziółchy moj kamrat Jozek Cebularz i wtynczos zajyny łone trzeci roz i łostatni Mistrzostwo Polski. Po wieluch, wieluch latach na szpicy dziółchy ze AKS-u skuplowały sie ze dziółchami RUCH-u (przodzij jesce grali do kupy ze AZOTAMI), nale ze tego już tam uciechy niy boło. No, i styknie ! Terozki, już po przekludzyniu sie na inkszy sztadion, na piyrwyjszy sztadion „Chorzowianki”, kiery terozki mianujom szumnie Stadion Miejski, zbajstlowali we 2002 roku telkie Towarzystwo Sportowe AKS i do kupy śniym jesce fuzbalarze AKS Wyzwolenie, kierzy majom już ździebko inkszy znacek. Tyż krasikon tela, co ze styroma listkoma. Nale łoni jesce som daleko i jesce niy ma ło czym sam łozprawiać. A downiyjszy sztadion przy ulicy Mościckiego skalyli i zbajstlowali tam srogi „supermarket”skuli kierego boł macka łostudy, kiej jo jesce boł rajcom.. Coby niy boło tak jankornie rzykna sam jedyn telki fal:

AKS-sioki przikludziyli sie (jesce przed wojnom) na szpil do Krakowa. Kukajom tak naobkoło, kcom wymiarkować, kiero jes godzina i ficywyrty we hotyly, kaj ci jejich przikwanckali, pyto sie gryfnie:

– Wyboczom łoni, cy łoni som naszymi byzuchatoma?

– Niy, jesce niy, my ino niy poradzymy sie doczkać na naszymy tryjnera!

– No, toż niy kca być soronim, nale tyn zygor jes ino dło hotylowych gości, a niy dło bele kogo !!!!

Terozki i dziółchy grajom we fuzbal, a jesce niy tak downo, bo przed piyrszom wojnom światowom Bolesław Leśmian naszkryfł trelko gryfno sztrofka:

Tak! O Boże! Okropną pomyłkę

Los mi zdarzył! ... Z chłopcami bawiłam się w piłkę.
Nale, to było downo, tak downo, iże terozki jesce śpiywo sie inkszo gryfno, tyż
staro, gryfno śpiywka:

Upływa spiesznie życie,
Jak potok płynie czas,
Za rok, za dzień, za chwilę
Razem nie będzie nas.
I młode lata nasze
Upłyną prędko w dal,
A w sercu pozostanie
Tęsknota, smutek, żal.

I fto tak na isto boczy jesce te gryfne słowecka, te richticzne słowecka Francka
Leśniana, niy, niy Bolesława???? I deicie pozor! Niy som to gynał te słowecka,
kiere sie terozki wisko, kiej już było: „Góralu czy ci nie żal”.

Możno jesce cosik skuplowanego ze naszym AKS-ym:

Kiejsik była gryfno knajpa we Chorzowie (i niy jes to ryklama, bo jeji już niy ma),
kiero sie mianowała „Związkowiec”. Rano na Wolce depto karlus blank sagi i ino
mo na karku gryfny binder. Trefyli go ludzie, kierzy deptali ze Zilwestra.

– Halo, fto wy, Nowy Rok ?

– Kurde, deicie mi pokoj, jo niy jes żodyn „Nowy Rok”, mie ino drapli chachary
kiejzech szoł ze Zilwestra, ze kafyju na „AKAESIE” !!!

Miołech sam niy szkryflać nic ło gorzole (to bezmać skuli tyj ustawy ło
wychowaniu we trzyżwości, haha, fto to jesce boczy?) Nale kiejby Ponboczek
kciół zakozać ślepanio wina (i inkszych łoparow), to by we tyj Kanie Galilejskij
zweksłowoł by je na blank gorzkie, coby żodyn tego niy ślepoł. A był to piyrszy
Ponboczkowy cud na tym naszym świycie.

Bo już za staryj Polski była gryfno powiarka:

„Aniyli napranych na ryncach smycom.”

Gryfnie, pra? I jes ci to richticzno polsko, naszo powiadaczka, kiej jesce tyj
„ustawy” niy było.

I tu mi sie spomniół stary wic. Styrcey sie we niybie na mrokwi, na chmurze
Ponboczek do kupy ze śwyntym Pyjtry. Kukajom sie tak na doł a tam we piekle
Lucyper ze dzioblami i tymi kiere sie tam po grzysznym żywobyciu przikludziyli
balangujom, fajrujom, szturmujom na cołki karpynel. Chopy, dziolchy, gorzoła,
pieczone barany i inkszo łowiynzina. Kukajom tak, kukajom i łoroz Ponboczek
godo do śwyntego Pyjtra.

– A można by my i sam u nos we niybie zbajstłowali telki fajer?

– A cy sie to Ponboczku werci ???

Bo, nikiej to stare ludzie godajom we raju jes wiyncyj zakozane niżli we piekle !
I to by było na dzisioj a beroł nikiej we każdo sobota

Ojgyn z Pniokow